

บทที่ 3

บริบทชุมชน

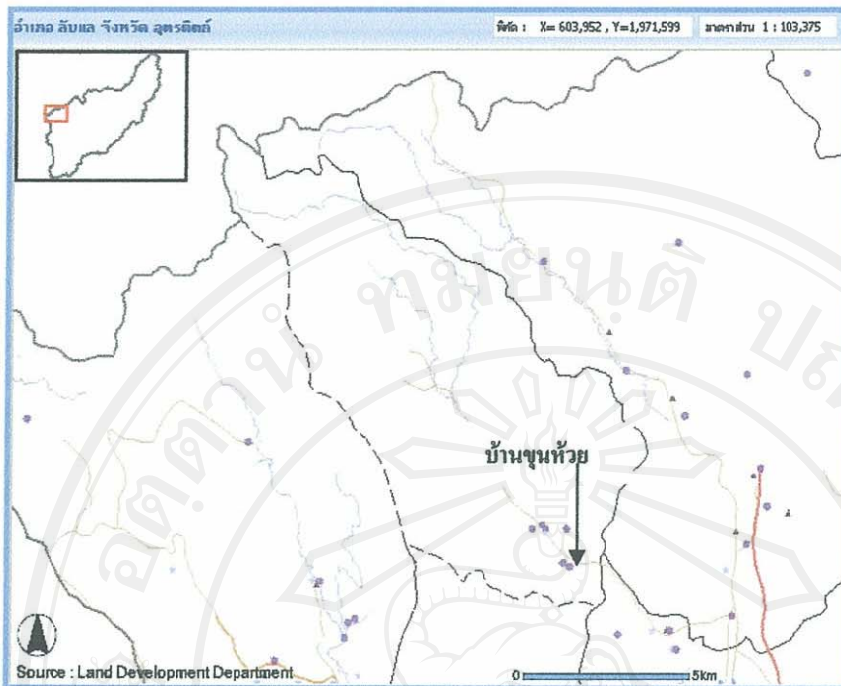
ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบภูมิปัญญาท้องถิ่นระหว่างการทำสวนวนเกษตรกับสวนไม้ผลเชิงเดี่ยว ในสวนลองกองและสวนกลางสาตในบ้านขุนห้วย ตำบลนานกกก อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ดังนั้นเพื่อให้เข้าใจถึงสภาพพื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ ได้นำเสนอบริบทชุมชนทั้งสิ้น 5 ตอน ดังนี้

- 3.1 ลักษณะทางกายภาพและทรัพยากรธรรมชาติ
- 3.2 บริบททางสังคม
- 3.3 ลักษณะการใช้ที่ดิน
- 3.4 การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน

3.1 ลักษณะทางกายภาพและทรัพยากรธรรมชาติ

3.1.1 ที่ตั้งและขอบเขตพื้นที่

บ้านขุนห้วย หมู่ที่ 1 ตำบลนานกกก เป็นตำบลหนึ่งของอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ตั้งอยู่ห่างจากอำเภอลับแล ประมาณ 18 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 21.6 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 13,500 ไร่ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงล้อมรอบด้วยภูเขา และป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ ผลไม้ที่สำคัญของตำบล ได้แก่ กล้วย ฝรั่ง และทุเรียน ชาวสวนผลไม้เป็นชุมชนชาวยวน (โยนก) หรือที่เรียกกันว่า ‘คนเมือง’ อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติป่านานกกก โดยมีการทำสวนผลไม้ผสมอยู่ในพื้นที่ป่าเป็นในรูปแบบวนเกษตร (agroforestry system) ซึ่งเป็นการปลูกพืชเกษตรผสมผสานกับไม้ป่า ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูง มีป่าไม้ขึ้นปกคลุม เป็นป่าดิบแล้ง และมีพื้นที่ราบระหว่างหุบเขาเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งอยู่ทางด้านทิศใต้ของหมู่บ้านใช้ทำนา ในพื้นที่ป่ายังคงสภาพความอุดมสมบูรณ์ และเขียวชอุ่มอยู่ตลอดปี เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารโดยไหลไปตามลำห้วยผ่านสวนผลไม้ของชาวสวน และบริเวณแหล่งต้นน้ำลำธาร มีน้ำตกที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ ที่ตั้งของหมู่บ้านปรากฏอยู่ในแผนที่มาตราส่วน 1:50,000 ของกรมแผนที่ทหาร ราวที่ 5044 III และราวที่ 5044 IV อยู่บริเวณระหว่างพิกัด N.1911500 – N.1913100 E.662500 - 664000 บริเวณพื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 200 – 500 เมตร ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอลับแลประมาณ 25 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัดอุตรดิตถ์ ประมาณ 18 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านต่างๆ ดังนี้

ภาพที่ 3.1 อาณาเขตและที่ตั้งของหมู่บ้านขุนห้วย ต. นานกกก อ. ลับแล จ. อุดรดิตถ์

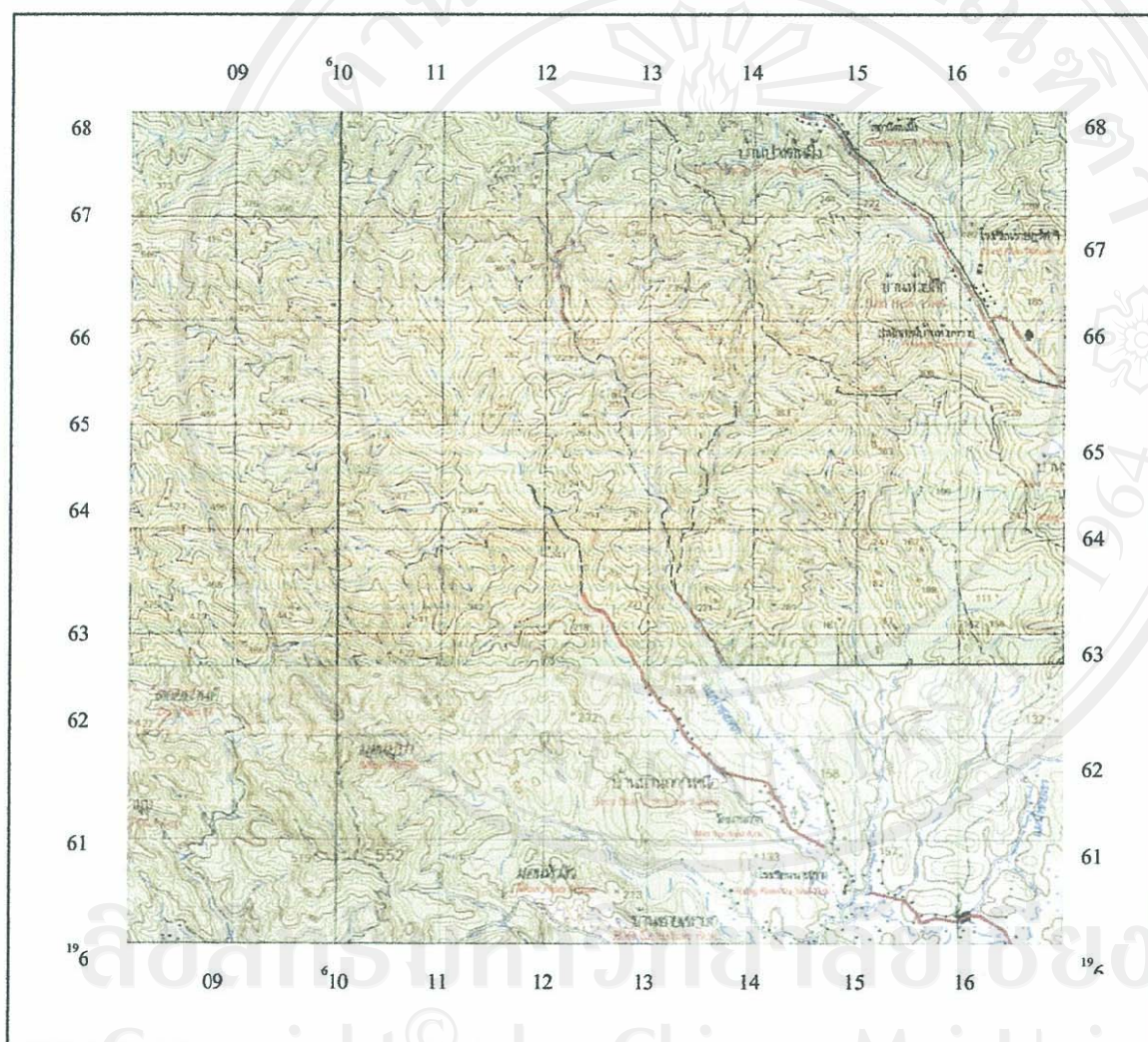
ทิศเหนือ	ติดกับ	ตำบลบ้านด่านนาขาม	อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์
ทิศใต้	ติดกับ	บ้านชายเขาค หมู่ 2	
ทิศตะวันออก	ติดกับ	บ้านนานกกกเหนือ หมู่ 3	
ทิศตะวันตก	ติดกับ	ตำบลฝ้ายหลวง	

ภาพที่ 3.2 ลักษณะหมู่บ้านขุนห้วย ตำบลนานกกก อำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์

3.1.2 สภาพภูมิประเทศ

บ้านขุนห้วยมีลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบสูง ที่ราบมีเป็นส่วนน้อย พื้นที่ส่วนใหญ่มีสภาพเป็นภูเขาสลับซับซ้อน ประกอบด้วยเทือกเขาใหญ่น้อยสลับกันไป อันเป็นแหล่งกำเนิดของลำห้วย ชายเขาซึ่งไหลลงสู่แม่น้ำน่าน พื้นที่ที่มีความสูงตั้งแต่ 150 -500 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง บริเวณหมู่บ้านขุนห้วยมีความสูง 165 เมตร

ภาพที่ 3.3 ลักษณะภูมิประเทศ บ้านขุนห้วย ต. นานกกก อ. ตับแล จ. อุตรดิตถ์

3.1.3 ลักษณะอากาศ

ภูมิอากาศของพื้นที่เนื่องจากไม่มีข้อมูลอากาศจึงใช้ข้อมูลที่อยู่ใกล้ที่สุดซึ่งตรวจวัดที่ทำการอำเภอถ้ำแลในรอบ 5 ปี แสดงในตารางที่ 4.1 (ปีพ.ศ. 2544-2548) พบว่าลักษณะอากาศจัดเป็นอากาศแบบฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดู (Tropical Savana Climate : Aw) โดยที่ลักษณะอากาศแบบนี้ อากาศร้อน อุณหภูมิสูงและมีช่วงฤดูฝนและฤดูแล้งสลับกันอย่างเห็นชัดในรอบปี ซึ่งสามารถพิจารณาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับอากาศได้ ดังนี้

(1) อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีค่าเท่ากับ 28.50 องศาเซลเซียส เดือนที่มีอุณหภูมิสูงสุด คือ เมษายน อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 37.90 องศาเซลเซียส เดือนที่มีอุณหภูมิต่ำสุด คือ เดือนมกราคม อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 18.50 องศาเซลเซียส

(2) ฝน เป็นฝนจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ช่วงที่ฝนตกมากอยู่ระหว่างเดือน พฤษภาคม ถึงเดือนกันยายน ปริมาณฝนเฉลี่ยทั้งปีประมาณ 1,385 มิลลิเมตร ฝนตกน้อยที่สุดในเดือนธันวาคม เฉลี่ยประมาณ 4.80 มิลลิเมตร นอกจากฝนที่เกิดจากอิทธิพลของมรสุมแล้ว ฝนส่วนหนึ่ง เป็นฝนที่ได้จากอิทธิพลของพายุหมุนประเภท ดีเปรสชัน (Dipression) ซึ่งมีความเร็วไม่เกิน 33 นอต โดยตกมากในช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายน

(3) ความชื้นสัมพัทธ์ ความชื้นสัมพัทธ์โดยเฉลี่ยตลอดปีมีค่าเท่ากับ 91.95 เปอร์เซ็นต์ ความชื้นสัมพัทธ์ในช่วงฤดูแล้งและฤดูฝนแตกต่างกันอย่างเห็นชัดเจน ค่าความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดอยู่ในเดือนกันยายน ซึ่งเป็นช่วงฤดูฝนมีค่าเฉลี่ย 95.80 เปอร์เซ็นต์

สำหรับปริมาณน้ำฝน ถ้าเปรียบเทียบกับเขตที่มีการปลูกไม้ผลเขตร้อนชื้นในภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ ปริมาณฝนในเขตอำเภอถ้ำแลต่ำกว่ามาก ปริมาณฝนเฉลี่ยทั้งปีประมาณ 1,385.30 มิลลิเมตร แต่ถ้าหากพิจารณา ช่วงฝนตก ในเขตอำเภอถ้ำแลช่วงฝนแล้งหรือฝนทิ้งช่วงน้อยมาก มีเพียง 4 เดือนเท่านั้น (สถิติน้ำฝนแสดงในภาคผนวก) ดังนั้น ถ้าพิจารณาปริมาณฝนต่อการเพาะปลูกไม้ผลแล้วก็ถือว่าพอเพียง และส่วนหนึ่งปริมาณความชื้นที่ได้จากบรรยากาศในเขตนี้ เนื่องจากเป็นเขตที่ปกคลุมด้วยพื้นที่ป่าไม้ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารทำให้ปริมาณความชื้นในอากาศและความชื้นในดินค่อนข้างสูง โดยเฉพาะความชื้นในอากาศที่มีค่าเฉลี่ยความชื้นสัมพัทธ์ของอากาศตลอดทั้งปีประมาณ 91.95 เปอร์เซ็นต์ ถือว่ามีความชื้นสูงมากเป็นการเพิ่มความชุ่มชื้นให้แก่พื้นที่ไม้ผลอีกทางหนึ่ง

ตารางที่ 3.1 ข้อมูลทางอากาศในช่วงปี 2544-2548 ที่สถานีตรวจวัดน้ำฝนบริเวณที่ทำการ
อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

เดือน/ปี	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย		อุณหภูมิเฉลี่ย (องศาเซลเซียส)		ความชื้น สัมพัทธ์ (%)	การระเหย ของน้ำ (มม.)
	ปริมาณ น้ำฝนเฉลี่ย	จำนวน วันที่ฝนตก	สูงสุด	ต่ำสุด		
มกราคม	0	0	32.1	18.5	90.80	39.00
กุมภาพันธ์	0	0	34.5	20.2	87.80	35.20
มีนาคม	45.6	4	35.6	22.7	88.60	38.80
เมษายน	42.8	5	37.9	25.1	89.00	38.20
พฤษภาคม	181.8	14	35.6	25.4	92.20	47.20
มิถุนายน	246.1	16	33.7	25.1	94.00	57.60
กรกฎาคม	205.9	20	33.3	25.0	94.40	58.60
สิงหาคม	273.4	19	33.0	24.9	94.80	61.40
กันยายน	282.6	21	33.0	24.6	95.80	59.80
ตุลาคม	59.9	6	34.0	23.8	94.60	45.80
พฤศจิกายน	0	0	32.8	21.4	91.40	45.60
ธันวาคม	0	0	31.6	19.1	90.00	40.60
รวมทั้งหมด	1,385.30	116.40	-	-	-	567.80
เฉลี่ย	-	-	33.96	23.03	91.95	-

3.1.4 ลักษณะทางธรณีวิทยา

ตามแผนที่ทางธรณีวิทยา ของจังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งจัดทำโดย กรมทรัพยากรธรณีวิทยา ได้แสดงไว้ว่าบริเวณอำเภอลับแล ที่บ้านขุนห้วยทางด้านทิศเหนือเป็นเทือกเขาสูงประกอบด้วยหินยุค Permian และ Carboniferous ซึ่งมีหินชุด undifferentiated ซึ่งเป็นลักษณะทางธรณีวิทยาของหินหน่วยราชบุรี (PCrb : Ratburi Formation) หินหน่วยนี้ประกอบด้วย หินปูน (Limestone) สีเทาอ่อน เป็นส่วนใหญ่สลับกับหินดินดาน (Shale) หินทราย (Sandstone) หินกรวดมน (Conglomerate) และ หินทัฟฟ์ (Volcanic tuff) โดยที่โครงสร้างส่วนใหญ่จะเป็น หินดินดาน โดยเฉพาะส่วนที่ติดต่อกับ

จังหวัดแพร่ บริเวณเขาพลึง หินดินดานนี้มีการผุพังสลายตัวได้ง่าย ทำให้เกิดเป็นดินที่มีเนื้อละเอียด (fine texture) (กรมพัฒนาที่ดิน, 2533)

ธรณีเสี้ยนฐานและวัตถุต้นกำเนิด เป็นดินที่เกิดจากการสลายตัวของวัตถุต้นกำเนิดที่อยู่กับที่หรือเกิดจากการสลายตัวของหินดินดานเชิงเขา (Residuum & colluvial materials) ของพวกหินทราย หินดินดาน หินขาวทไซท์ หินฟิลไลต์ หินแอนดีไซต์ หินปูน ฯลฯ ดินที่เกิดขึ้นเป็นดินต้นถึงลึก (coarse texture) ดินมีปฏิกิริยาเป็นกรด ได้แก่ ดินชุด ลาดหญ้า ดินชุดท่ายาง ดินชุดเชียงคาน ดินชุดบ้านจ้อง ดินชุดมวกเหล็ก เป็นต้น

3.1.5 ลักษณะปฐพี

จากข้อมูลการสำรวจดินของกรมพัฒนาที่ดิน พบว่าในพื้นที่บ้านขุนห้วย ประกอบด้วย 4 กลุ่มชุดดินคือ (1) กลุ่มชุดดินที่ 15 ซึ่งเป็นชุดดินที่มีคุณสมบัติเหมาะสำหรับการทำนา (2) กลุ่มชุดดินที่ 29 (3) กลุ่มชุดดินที่ 47 (4) กลุ่มชุดดินที่ 62 โดยแต่ละกลุ่มชุดดินมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มชุดดินที่ 29

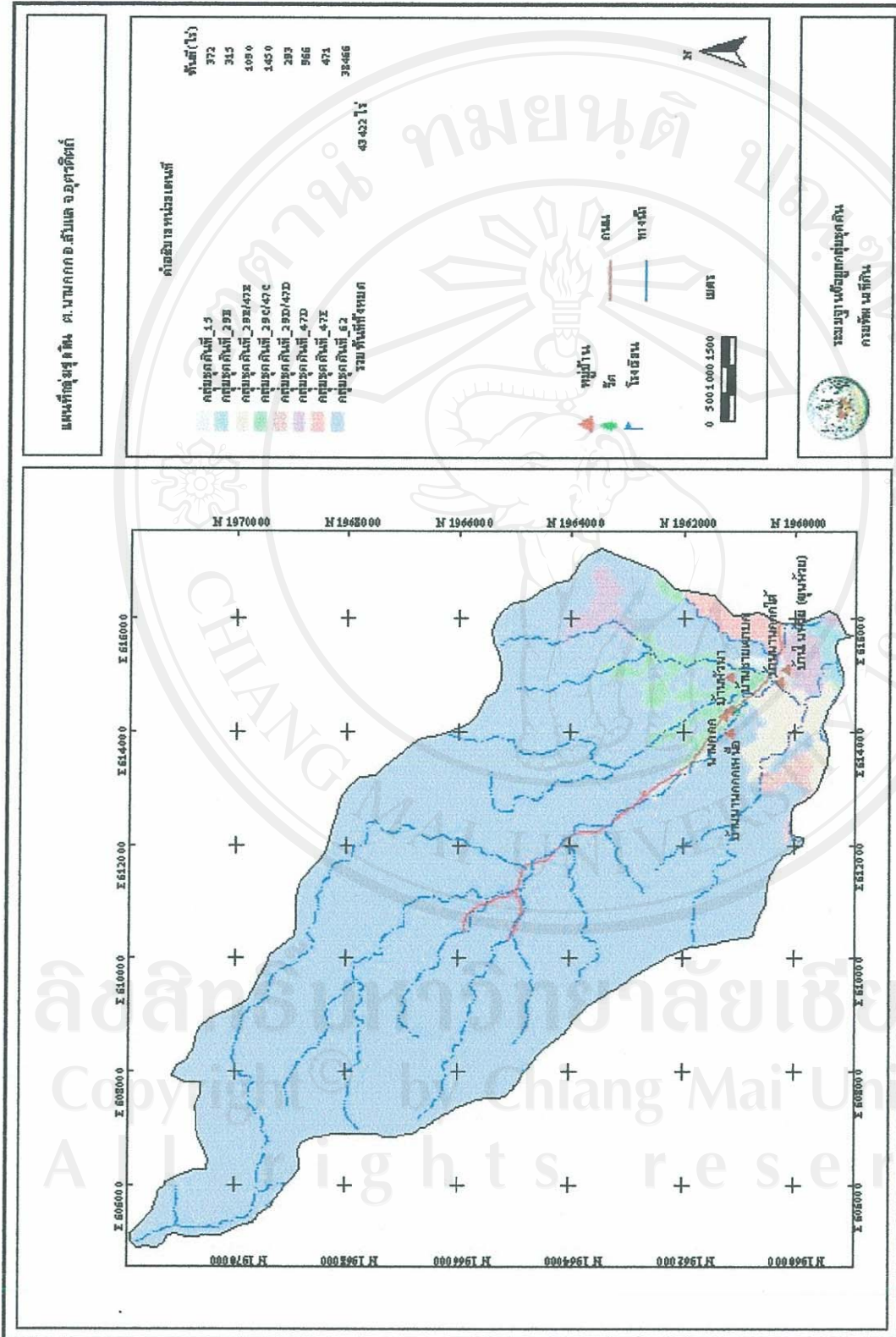
ลักษณะโดยทั่วไป: เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินมีสีน้ำตาลเหลือง หรือแดง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิด ดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือเกิดจากการสลายตัวของหินหลายชนิด ที่มีเนื้อละเอียด พบบริเวณที่ดอนที่เป็นลูกคลื่นจนถึงเนินเขา มีความลาดชันประมาณ 3-25 % เป็นดินลึก มีการระบาย น้ำดี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำ pH ประมาณ 4.5-5.5 ได้แก่ชุดดินบ้านจ้อง เชียงของ หนอง-มด แม่แตง ปากช่อง ห้างฉัตร เขาใหญ่ และ โชคชัย สูงเนิน ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่และไม้ผลต่างๆ มีส่วนน้อยที่ยังคงสภาพป่าธรรมชาติ

กลุ่มชุดดินที่ 47

ลักษณะโดยทั่วไป: เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วน ที่มีเศษหินปะปนมาก และพบชั้นหิน พื้นลึก 50 - 80 ซม. ดินมีสีน้ำตาล สีน้ำตาลปนแดง เกิดจากการสลายตัวของหินเนื้อละเอียด มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา มีความลาดชันประมาณ 2 - 20 % เป็นดินต้น มี การระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า 3 เมตรตลอดปี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำถึงปานกลาง pH 5.0-7.5 ได้แก่ ชุดดินลี่ มวกเหล็ก นครสวรรค์ ทาลี สบปราบ และไพศาลี หินซ้อน โลกปรีด โป่งน้ำร้อนงาว

กลุ่มชุดดินที่ 62

ลักษณะโดยทั่วไป: ดินนี้ประกอบด้วยพื้นที่ภูเขา ซึ่งมีความลาดชันมากกว่า 35 % ดินที่พบในบริเวณดังกล่าวนี้มีทั้งดินลึกและดินตื้น ลักษณะของเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้น มักมีเศษหิน ก้อนหิน หรือหินพื้นโคล่ กระจายกระจายทั่วไป ส่วนใหญ่ยังปกคลุมด้วยป่าไม้ประเภทต่าง ๆ เช่น ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง หรือป่าดิบชื้น หลายแห่งมีการทำไร่เลื่อนลอย โดยปราศจากมาตรการในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของดิน จนบางแห่งเหลือแต่หินพื้นโคล่ได้แก่ชุดดินที่ลาดชันเชิงซ้อน (Sc) กลุ่มชุดดินนี้ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร เนื่องจากมีปัญหาหลายประการที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ควรสงวนไว้เป็นป่าตามธรรมชาติ เพื่อรักษาแหล่งต้นน้ำลำธาร

3.1.6 ทรัพยากรน้ำ

ประเภทแหล่งน้ำดื่มน้ำใช้ในหมู่บ้านจากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช.2ค) ปี 2548

ดังนี้

ตารางที่ 3.2 แหล่งน้ำในหมู่บ้านขุนห้วย

ประเภทแหล่งน้ำ	ส่วนตัว (แห่ง)	สาธารณะ (แห่ง)
บ่อน้ำตื้น	43	7
บ่อบาดาล	-	3
น้ำประปา	-	1
แหล่งน้ำผิวดิน(ลำห้วย)	-	1

บ้านขุนห้วยไม่มีแม่น้ำสายใหญ่ไหลผ่าน มีแต่ลำห้วยเล็กๆที่เกิดจากเทือกเขาน้อยใหญ่ทางตอนเหนือของหมู่บ้าน คือลำห้วยชายเขา ไหลมาจากเทือกเขาที่กั้นระหว่างจังหวัดแพร่กับจังหวัดอุตรดิตถ์มีลักษณะเป็นลำน้ำสาขาเล็กๆ มีน้ำไหลตลอดปี ไหลผ่านพื้นที่สวนของเกษตรกรบ้านขุนห้วย ผ่านหมู่บ้าน ไหลลงคลองน้ำริด และไหลลงสู่แม่น้ำน่านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ การทำสวนผลไม้ผสมป่าของชาวสวนบ้านขุนห้วยจึงอาศัยน้ำฝนเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากพื้นที่ทำสวนอยู่ในป่าซึ่งมีสภาพความชื้นสูง เหมาะสำหรับการทำสวนผลไม้ผสมป่าเป็นอย่างดี

การทำสวนเชิงเดี่ยวเป็นระบบการปลูกพืชที่ต้องใช้น้ำในระบบชลประทานในปริมาณที่มาก และแหล่งน้ำที่ใช้สูบน้ำทำสวนเชิงเดี่ยวมี 2 แห่งคือ ลำห้วยชายเขา และบุดบ่อน้ำตื้น

การใช้ประโยชน์ลำห้วยชายเขา เนื่องจากเป็นลำห้วยเล็กๆ และมีการใช้ประโยชน์ร่วมกันของชาวสวนที่ทำสวนอยู่ใกล้ๆลำห้วยเป็นจำนวนมาก การทำสวนลองกองเชิงเดี่ยวจึงมีข้อจำกัดเกี่ยวกับแหล่งน้ำ นอกจากนั้นเนื่องจากพื้นที่ทำกินอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ จึงไม่สามารถนำเครื่องจักรกลไปก่อสร้างอ่างเก็บน้ำที่ถาวรได้ ประกอบกับถ้ามีการกั้นน้ำไว้ด้านบน ชาวสวนเกรงว่าพื้นที่ด้านล่างอาจจะไม่มีน้ำไหลลงมาทำให้ขาดแคลนน้ำได้ ชาวสวนจึงหาทางแก้ไขโดยการก่อสร้างฝายแม้วโดยใช้กระสอบใส่ทรายวางลำน้ำ เพื่อยกระดับน้ำในลำห้วยให้สูงขึ้น เพื่อใช้สูบน้ำให้กับสวนเชิงเดี่ยวโดยชาวสวนช่วยกันทำฝายแม้วเป็นช่วงๆ ในช่วงฤดูแล้งน้ำในลำห้วยไม่เพียงพอต่อการทำสวนเกษตรกรชาวสวนจึงนิยมขุดบ่อน้ำตื้นในร่องห้วยเพื่อสูบน้ำมาใช้ในสวน ปัจจุบันฝายแม้ว และบ่อน้ำตื้นที่ขุดไว้ทำสวนได้รับความเสียหายทั้งหมดเนื่องจากเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2549 ได้เกิดฝนตกหนัก ทำให้เกิดน้ำป่าไหลหลาก ดินถล่มเข้าทับถมลำห้วยดังกล่าวทำให้เกิดความเสียหายต่อระบบน้ำและพื้นที่สวนของชาวสวนเป็นอย่างมาก

3.1.7 ทรัพยากรป่าไม้

สภาพป่าไม้โดยทั่วไปของบ้านขุนห้วยประกอบไปด้วยป่าดิบแล้ง (Dry Evergreen Forest) มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 200 – 600 เมตร พบได้โดยทั่วไป พันธุ์ไม้ที่พบได้แก่ ยาง ตะเคียน กะบาก เคี่ยม เต็ม สัก ประดู่ แดง มะค่าโมง จู๋น (กะปุง) และอื่นๆ ไม้พื้นล่างที่พบได้แก่ ไม้ไผ่ต่างๆ เช่น ไผ่ซาง ไผ่ข้าวหลาม ไผ่ไร่ ไผ่เหี้ยะ ไผ่หก หวาย บอนหวาน และผักกูด เป็นต้น ดังนั้น ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของบ้านขุนห้วยก็คือ ป่าไม้ และของป่า เช่น ดอกงิ้ว ใช้ทำไม้กวาด และไม้ไผ่สำหรับทำเครื่องจักสาน

การจำแนกประเภทของป่าตามกฎหมายป่าไม้ บ้านขุนห้วยอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ นานกกกและเขตป่าไม้ถาวรแปลงเลขที่ 59 (สำนักงานป่าไม้ อำเภอลับแล, 2543)

3.2 บริบททางสังคม

3.2.1 ประวัติความเป็นมาของชุมชน

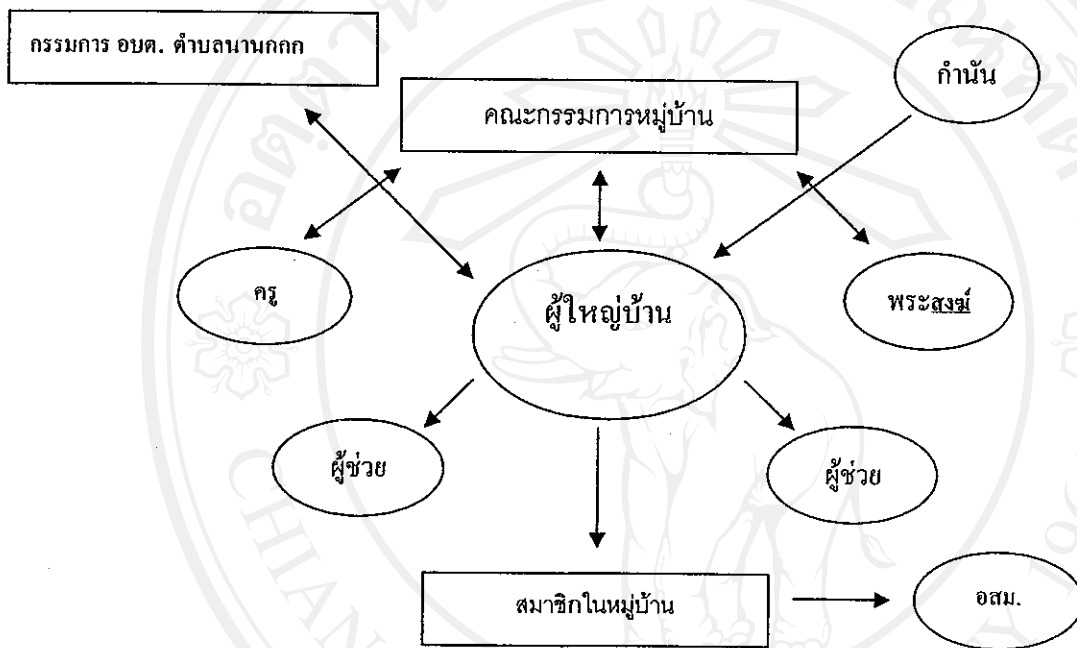
บ้านขุนห้วยมีประวัติความเป็นมาเกือบ 100 ปี ในอดีตบ้านขุนห้วยอยู่ในเขตตำบลฝายหลวง อำเภอลับแลจังหวัดอุตรดิตถ์ ในช่วงแรกๆ หมู่บ้านขุนห้วยเป็นหมู่บ้านเล็กๆ ที่ผู้คนเข้ามาก่อตั้งบ้านเรือนอยู่เพื่อทำสวนไม้ผล ต่อมาเกิดการขยายหมู่บ้านออกไป เป็นหมู่บ้านต่างๆ จนก่อตั้งเป็นตำบลนานกกก

3.2.2 สภาพทางสังคมของชุมชน

หมู่บ้านขุนห้วย เป็นหมู่บ้านที่ทุกหลังคาเรือนประกอบอาชีพทำสวนผลไม้เป็นอาชีพหลัก ลักษณะทางสังคมเป็นสังคมชนบทชาวบ้านมีความสัมพันธ์กันแบบเครือญาติ มีความผูกพัน ความเอื้ออาทร และมีความสามัคคี โดยมีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ดูแลความสงบและรักษากฎระเบียบภายในหมู่บ้าน มีผู้ช่วยหมู่บ้าน 2 คนทำหน้าที่ช่วยเหลือแบ่งเบาหน้าที่ และทำหน้าที่แทนในกรณีที่ผู้ใหญ่บ้านไม่อยู่ในหมู่บ้านยังมีคณะกรรมการที่ได้รับการคัดเลือกขึ้นมาบริหารงานทั้งภายในและภายนอกหมู่บ้านให้เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตย

ลักษณะทางสังคมที่เป็นสังคมชนบท มีอาชีพทำสวนผลไม้เป็นอาชีพหลักทุกหลังคาเรือน ในอดีตทั้งตำบลเป็นคนในหมู่บ้านเดียวกันที่ขยายตัวและสร้างครอบครัวใหม่ออกไป และมีสิ่งที่ยึดเหนี่ยวที่เดียวกัน นับถือศาสนาพุทธเหมือนกัน มีวัดที่บ้านนานกกกเหนือ หมู่ 3 ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากบ้านขุนห้วยประมาณ 2 กิโลเมตรและมีโรงเรียนที่เปิดสอน ระดับ ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทั้งตำบลเพียงแห่งเดียวคือโรงเรียนบ้านนานกกก ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 4 อยู่ห่างจากบ้านขุนห้วยประมาณ 3 กิโลเมตรปัจจุบันมีครู 10 คน มี

นักเรียน 350 คน นอกจากนี้ในพื้นที่ตำบลนานกกก มีสถานบริการทางด้านสาธารณสุข ในสังกัดของกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 1 แห่ง มีบุคลากรทางด้านสาธารณสุข จำนวน 3 คน ลูกจ้าง 1 คน มีอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐานชุมชน 70 คน มีกลุ่มคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข 1 กลุ่ม มีหอกระจายข่าวด้านสาธารณสุข จำนวน 5 แห่ง มีเครือข่ายอยู่ทุกหมู่บ้าน สถานีอนามัยตำบลนานกกก ตั้งอยู่หมู่ที่ บ้านนานกกกเหนือ หมู่ที่ 3 อยู่ห่างจากบ้านขุนห้วยประมาณ 2 กิโลเมตร

ภาพที่ 3.5 โครงสร้างทางสังคมบ้านขุนห้วย ต.นานกกก อ.ลับแล จ.อุตรดิตถ์

วัฒนธรรมประเพณี

ชาวบ้านในหมู่บ้านขุนห้วยนับถือพุทธศาสนา วัดเป็น ศาสนสถานเพียงแห่งเดียวที่ใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา วัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญในรอบปีหนึ่งของหมู่บ้านขุนห้วย คือ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีสงฆ์น้ำพระ (วัดนานกกก) ประเพณีวันเข้าพรรษา ประเพณีวันออกพรรษา ประเพณียี่เป็ง ประเพณีลอยกระทง ในช่วงเดือน พฤศจิกายนของทุกปี งานบวชภาคสามัคคีและสามเณรภาคฤดูร้อน ในช่วงเดือน เมษายน – พฤษภาคม ของทุกปี และงานจัดจำหน่ายผลไม้ของตำบลในช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนพฤศจิกายนของทุกปี

3.2.3 โครงสร้างประชากรและอาชีพ

หมู่บ้านนี้มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 133 ครัวเรือน จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริงมีทั้งหมด 494 คน แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 253 คน เป็นเพศหญิง 241 คน ในจำนวนประชากรนั้น รวมถึงเด็กในหมู่บ้านที่ไปเรียนหนังสือที่อื่น แต่วันเสาร์ อาทิตย์นั้นกลับบ้านแต่ไม่รวมคนที่ออกไปทำงานนอกหมู่บ้านนานกว่า 6 เดือน และเด็กนักเรียนที่ไปเรียนที่อื่นและกลับเฉพาะปิดเทอม และไม่รวมจำนวนทหาร ตำรวจ ข้าราชการที่เข้ามาทำงานในหมู่บ้านเป็นการชั่วคราวและพระภิกษุสามเณร

จำนวนประชากรบ้านขุนห้วย ตำบลนาบกก อำเภอลี้แล จังหวัดอุดรดิตต์ แยกตามช่วงอายุ ได้ดังนี้

ตารางที่ 3.3 โครงสร้างประชากรบ้านขุนห้วย

ช่วงอายุ	เพศชาย	เพศหญิง	รวม	ร้อยละ
แรกเกิด - 17 ปีเต็ม	58	51	109	22.07
18 ปีเต็ม - 49 ปีเต็ม	153	145	298	60.35
50 ปีเต็ม - 60 ปีเต็ม	23	25	48	9.72
มากกว่า 60 ปีเต็มขึ้นไป	19	20	39	7.90
รวม	253	241	494	100

จากตารางประชากรจะสังเกตเห็นได้ว่าประชากรที่อยู่ในวัยทำงานช่วงอายุระหว่าง 18-49 ปี มีมากถึงร้อยละ 60.35 ซึ่งส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ เป็นอาชีพหลัก

บ้านขุนห้วยจำนวน 133 ครัวเรือน ทุกหลังคาเรือนประกอบอาชีพทำสวนผลไม้เป็นอาชีพหลัก รายได้ส่วนใหญ่ของครัวเรือนมาจากการขายผลไม้ได้แก่ลองกอง กล้วยสุริเยน เป็นต้น การทำสวนผลไม้ของบ้านขุนห้วย ชาวสวนมีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับสวนผลไม้เป็นอย่างมาก พอต้นมาตอนเช้า ก็จะไปทำงานที่สวนทุกวันบางครั้งรอบครัวพื้นที่ทำกินอยู่ห่างจากหมู่บ้านก็จะไปสร้างบ้านหลังที่สองอยู่ในสวนเพื่อที่จะได้สะดวกต่อการทำสวน นอกจากอาชีพทำสวนผลไม้แล้ว เกษตรกรในหมู่บ้านที่มีแรงงานมาก ก็จะทำอาชีพรับจ้างทำสวนอีกอาชีพหนึ่ง จากการสำรวจพบว่า มีครัวเรือนที่ประกอบอาชีพทำสวนและรับจ้างทำการเกษตรด้วยจำนวน 10 ครัวเรือน

3.2.4 กลุ่มทางสังคม

ประชาชนในหมู่บ้านมีการรวมกลุ่มแบบกึ่งถาวรที่ทางรัฐบาลเป็นผู้ริเริ่ม เช่น กลุ่มแม่บ้านเกษตรจิตรานานกอก มีกิจกรรม การแปรรูปทุเรียนกวน กลุ่มฌาปนกิจ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีกิจกรรมส่งเสริมเงินออมเพื่อการผลิต กลุ่มธนาคารข้าวมีกิจกรรมจำหน่ายข้าวสาร ให้กับสมาชิกในหมู่บ้านเนื่องจากเกษตรกรบ้านขุนห้วยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ไม่ส่วนใหญ่ ไม่ได้ทำนาข้าวจากการสำรวจพบว่าทั้งหมู่บ้านมีพื้นที่ทำนาปลูกข้าวเพียง 5 ไร่ ทุกครัวเรือนจึงต้องซื้อข้าวสารมาบริโภคในครัวเรือน กลุ่มสตรีสหกรณ์ กลุ่มขยายพันธุ์ไม้ผล กลุ่มไฟโยรัก (เป็นกลุ่มจักสาน) และกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน จากการสำรวจข้อมูลพบว่ากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นกลุ่มที่ชาวบ้านกล่าวถึงมากที่สุด เพราะมีความต่อเนื่องในการดำเนินงานคือเก็บเงินสมาชิกทุกเดือนๆละ 50 บาท นำไปฝากกับธนาคารออมสิน กลุ่มนี้เป็นแกนหลักที่สำคัญในการขอรับความช่วยเหลือจากทางรัฐ เช่น เงินกองทุนแก้ไขความยากจน ส่วนกลุ่มอื่นๆรวมตัวกันก็แล้วแต่โอกาส เช่น วัดมิ่งงานทอดผ้าป่า กลุ่มแม่บ้านก็รวมตัวกันทำอาหารเลี้ยงแขก การเข้าร่วมของประชาชนเกิดจากความจำเป็นที่ต้องช่วยเหลือกันในหมู่บ้านทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม มีแนวโน้มที่เป็นองค์กรที่เป็นที่พึ่งของประชาชนได้ในอนาคต การพัฒนาสังคมควรให้ความสำคัญกับองค์กรเหล่านี้เพื่อกระตุ้นให้เกิดความต่อเนื่องในการทำงานภายในกลุ่มให้มีประสิทธิภาพ และพัฒนาให้การรวมกลุ่มเป็นไปอย่างถาวรและเข้มแข็ง ให้เป็นชุมชนพึ่งตนเองได้

การเป็นสมาชิกกลุ่มและการใช้แหล่งสินเชื่อ ของชาวบ้านขุนห้วยเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ จำนวน 132 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 99.25 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด โดยแยกเป็นกลุ่มต่างๆ ได้ดังนี้

ตารางที่ 3.4 จำนวนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมบ้านขุนห้วย

กลุ่ม	จำนวน (ครัวเรือน)	คิดเป็นร้อยละของครัวเรือน
กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	76	57.14
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	35	26.32
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์	8	6.01
กองทุนหมู่บ้าน	99	74.44

การใช้แหล่งสินเชื่อจากแหล่งเงินทุนต่างๆเช่นธนาคาร เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่สามารถจะไปกู้เงินได้เนื่องจากขาดหลักทรัพย์ที่จะไปค้ำประกันเพราะพื้นที่ถือครองส่วนใหญ่อยู่ในป่าสงวนแห่งชาติทำให้ไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินจึงไม่มีหลักทรัพย์ที่จะไปค้ำประกันเงินกู้ได้

3.2.5 การศึกษา

หมู่บ้านขุนห้วย ตั้งอยู่ห่างจากโรงเรียนนานกกกประมาณ 3 กิโลเมตร โรงเรียนนานกกก เปิดสอนระดับอนุบาล 1-2 ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีนักเรียน ทั้งหมด 285 คนนักเรียนชาย 142 คน นักเรียนหญิง 143 คน มีครู 18 คน

ระดับการศึกษาของชาวบ้านขุนห้วย พบว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับ ป. 4 มีมากถึงร้อยละ 50 ทั้งนี้เนื่องจากในอดีต ชาวสวนไม่นิยมส่งบุตรหลานไปโรงเรียน เพราะมีความคิดว่าถึงจบ ออกมาก็ต้องมาทำสวน และเห็นว่าการทำสวนไม่จำเป็นต้องเรียนหนังสือตามระบบโรงเรียนก็สามารถมีความรู้ในเรื่องการทำสวนได้เพราะในอดีต การทำสวนสามารถทำรายได้ให้กับชาวสวน เป็นอย่างดี เพราะผลผลิต มีราคาสูง ทำให้เศรษฐกิจดีมีเงินใช้จ่ายอย่างพอเพียง นอกจากการศึกษา ในระบบโรงเรียนแล้วเกษตรกรชาวสวนบ้านขุนห้วยยังใฝ่หาความรู้นอกระบบโรงเรียนเพื่อ นำความรู้ที่ได้รับมาประกอบอาชีพให้ดีขึ้น การฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ ที่หน่วยงานทางราชการจัดขึ้น จึงถือว่าเป็นแหล่งความรู้ของชาวสวนที่สามารถเข้ารับการฝึกอบรมหาความรู้ได้ ในช่วงปี 2548 มี เกษตรกรในหมู่บ้านขุนห้วยได้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ ดังตารางที่ ดังนี้

ตารางที่ 3.5 หลักสูตรการฝึกอบรมของชาวบ้านขุนห้วย

หลักสูตรการฝึกอบรม	จำนวน (ราย)
ด้านการเกษตร	20
ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	20
การป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพ	20
ด้านการอบรมแม่บ้าน โภชนา	10
ด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ	30
รวม	100

3.2.6 สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

ไฟฟ้า

บ้านขุนห้วย จำนวน 133 ครัวเรือนได้รับ กระแสไฟฟ้าจากเขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก และ เขื่อนสิริกิติ์ จังหวัด อุตรดิตถ์ ปัจจุบันมีไฟฟ้าใช้ครบทุกหลังคาเรือน เพราะเป็นหมู่บ้านที่ไม่ห่าง จากตัวอำเภอลับแล และตัวจังหวัดอุตรดิตถ์มากนัก เพื่อความสะดวกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ของผู้ที่สัญจรไปมาในเวลาค่ำคืน การไฟฟ้าในเขตอำเภอลับแลบริการจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่ง

ประเทศไทย ซึ่งศูนย์หรือสาขาให้บริการประจำอยู่ที่อำเภอลับแล ที่ให้บริการรับแจ้งเหตุไฟฟ้าขัดข้อง หรือมีปัญหาในด้านการรับบริการไฟฟ้าต่างๆ

ประปา

ในหมู่บ้านขุนห้วยใช้แหล่งน้ำจากบ่อน้ำตื้น ในหมู่บ้าน ส่วนระบบประปาเป็นระบบประปาภายในหมู่บ้าน โดยสูบน้ำจากบ่อบาดาลขึ้นไปกรองแล้วเก็บในแท็งก์น้ำ ก่อนจะส่งตามท่อไปใช้ตามครัวเรือนต่างๆซึ่งมีการบริหารงานโดยคณะกรรมการในหมู่บ้านที่ตั้งขึ้นมารับผิดชอบ

การคมนาคม

เส้นทางคมนาคม การเดินทางเข้าสู่หมู่บ้านขุนห้วย สามารถเดินทางเข้าหมู่บ้านได้สองทางคือ

1. เดินทางจากตัวจังหวัดอุตรดิตถ์ตามเส้นทางผ่าน ตำบลน้ำริด ตำบลบ้านด่าน อำเภอเมืองจังหวัดอุตรดิตถ์เข้าสู่ บ้านขุนห้วย ตำบลน่านกกก อำเภอลับแลจังหวัดอุตรดิตถ์ ระยะทางประมาณ 20 กิโลเมตร
2. เดินทางจากตัวอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ผ่านตำบลฝายหลวง เข้าแยกบ้านหัวดง ตำบลหัวดงเข้าสู่บ้านขุนห้วย ตำบลน่านกกก อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ระยะทางประมาณ 18 กิโลเมตร

การเดินทางติดต่อกับหมู่บ้านภายนอกและเข้ามาในเมืองชาวบ้านจะใช้รถมอเตอร์ไซค์และรถยนต์ส่วนตัวเป็นพาหนะในการเดินทางเพราะหมู่บ้าน ไม่มีรถโดยสารรับจ้างวิ่งผ่านจากการสำรวจยานพาหนะของชาวบ้านขุนห้วยจำนวน 133 ครัวเรือน พบว่ามีรถยนต์ (ปิกอัพ) 39 ครัวเรือน จำนวน 39 คัน มีรถมอเตอร์ไซค์ 133 ครัวเรือน จำนวน 234 คันจะสังเกตเห็นว่าหมู่บ้านขุนห้วยมีรถมอเตอร์ไซค์จำนวนมาก ทั้งนี้เพราะชาวสวนบ้านขุนห้วย ต้องใช้รถมอเตอร์ไซค์ในการบรรทุกผลผลิตออกจากพื้นที่มาสู่ตลาดภายนอกด้วย

การสื่อสาร

บ้านขุนห้วยไม่มีโทรศัพท์สาธารณะ มาติดตั้งในหมู่บ้านและ โทรศัพท์ประจำบ้านขององค์กร โทรศัพท์ก็ยังไม่ได้ขยายการติดตั้งมาถึงบ้านขุนห้วยส่วนใหญ่จะใช้โทรศัพท์มือถือในการติดต่อสื่อสารกัน และมีวิทยุสื่อสารความถี่สังเคราะห์หรือวิทยุสมัครเล่น จำนวน 2 เครื่อง

3.3 ลักษณะการใช้ที่ดิน

เกษตรกรบ้านขุนห้วยมีการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติกล่าวคือพื้นที่ดังกล่าวเป็นป่าดิบแล้งที่มีต้นไม้เขียวชอุ่มตลอดปี ชุมชนบ้านขุนห้วยมีวิถีชีวิตผูกพันกับป่ามาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ การประกอบอาชีพของชุมชนคือการปลูกไม้ผล ชนิดต่างๆผสมในป่าแบบสวนป่าวนเกษตร สวนป่าผลไม้เปรียบเสมือนตลาดของชุมชนที่สามารถเก็บกินได้ตลอดทั้งปี สวนผลไม้ผสมป่าของบ้านขุนห้วยมีเกษตรกรจากหลายหมู่บ้านมาใช้ประโยชน์พื้นที่ร่วมกัน ซึ่งการได้มาของพื้นที่ดินส่วนใหญ่จะได้อมาโดยการสืบทอดมรดก ที่ดินที่ได้มาโดยการสืบทอดมรดกส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ดินบริเวณริมห้วยมีความลาดชันไม่มากนัก เหมาะสำหรับการทำสวนผลไม้ ต่างจากที่ดินของคนหนุ่มสาว ที่ได้ที่ดินมาโดยการบุกเบิก จะได้ที่ดินในพื้นที่สูงส่วนใหญ่จะไม่ติดลำห้วยและอยู่ห่างไกลจากการคมนาคม ทำให้เกษตรกรบางส่วนมาสร้างบ้านหลังที่สองอยู่ในสวนเพื่อสะดวกในการทำสวนลักษณะการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่สามารถจำแนกออกได้คือ

1. ที่ดินที่เป็นที่ราบระหว่างหุบเขาเหมาะสำหรับการทำนาซึ่งเป็นการทำนาคเขตชลประทานโดยอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียว ในพื้นที่บ้านขุนห้วยมีพื้นที่ราบระหว่างหุบเขาประมาณ 100 ไร่ ปัจจุบันพื้นที่ราบดังกล่าวได้เปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์พื้นที่เป็นสวนผลไม้เชิงเดี่ยวลงเหลือพื้นที่นาของเกษตรกรบางรายในหมู่บ้านที่ยังทำนาอยู่ประมาณ 5 ไร่

2. ที่ดินที่เป็นลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน ไม่เกิน 35 %และอยู่ติดลำห้วยส่วนใหญ่เกษตรกรจะมีการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยการปลูกไม้ผลผสมป่า และเกษตรกรที่มีที่ทำกินลักษณะนี้จะมีทางเลือกในการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์พื้นที่ได้มากกว่ากล่าวคือมีการนำพื้นที่สวนผสมป่าดังกล่าวมาทำสวนผลไม้เชิงเดี่ยว โดยการตัดไม้ป่าออกแล้วแล้วปลูกถองกอกเป็นพืชเชิงเดี่ยว

3. ที่ดินที่เป็นพื้นที่ภูเขาและมีความลาดชันมากกว่า 35 % ซึ่งเป็นพื้นที่ทำสวนส่วนใหญ่ของชุมชนเกษตรกรจะมีลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินที่แตกต่างออกไปกล่าวคือ ด้านบนสุดของภูเขาเกษตรกรจะปล่อยให้เป็นที่ป่าธรรมชาติ เป็นป่าต้นน้ำของสวน เพื่อให้ร่มเงาแก่สวนผลไม้ผสมป่าถัดจากพื้นที่ป่าลงมาถึงทำการปลูกไม้ผลชนิดต่างๆเช่นทุเรียน ลางสาด ถองกอกผสมในป่า โดยพื้นที่ด้านบนของสวนส่วนใหญ่จะปลูกทุเรียน มากกว่าไม้ผลอย่างอื่นเนื่องจากต้นทุเรียน เป็นไม้ผลที่มีขนาดลำต้นสูงใหญ่กว่าและสามารถเป็นร่มเงาให้กับ ไม้พื้นล่างได้ ถัดลงมาถึงด้านล่างสุดของสวน ส่วนใหญ่เกษตรกรจะปลูกพืชชนิดต่างๆที่เป็น ไม้พุ่มเล็กและ ไม้พื้นล่าง ได้แก่ ถองกอก ลางสาด เงาะ มังคุด กาแฟ พริก มะเขือ สับปะรด เป็นต้น และด้านล่างสุดเป็นที่อยู่อาศัย

3.4 การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน

การเปลี่ยนที่นาเป็นสวนผลไม้ จากการสอบถามเกษตรกรในพื้นที่พบว่าในพื้นที่บ้านขุนห้วยในอดีตเมื่อประมาณ ปี 2530 มีพื้นที่ทำนาปลูกข้าวเพื่อบริโภคในครัวเรือนประมาณ 100 ไร่ ในปัจจุบันจากการสำรวจในพื้นที่สนามพบว่ามีพื้นที่ปลูกข้าวเหลืออยู่ประมาณ 5 ไร่ สาเหตุที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินดังกล่าว เนื่องจากพื้นที่ทำนาของชุมชนส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบระหว่างหุบเขา เป็นการทำนาโดยอาศัยน้ำฝนตามธรรมชาติเพียงอย่างเดียว ด้านข้างของพื้นที่นาเป็นภูเขาที่เป็นสวนป่าผลไม้ที่มีร่มเงาบังแสงแดด ทำให้กับต้นข้าวที่ปลูกได้รับแสงแดดไม่เต็มที่ ต้นข้าวเจริญเติบโตพุ่งเข้าหาแสง ลม และผลผลิตข้าวเสียหาย ผลผลิตต่อไร่น้อย ไม่คุ้มกับการลงทุน ประกอบกับการทำนาข้าวในพื้นที่ที่ล้อมรอบไปด้วยภูเขาและสวนผลไม้ผสมป่า ทำให้มีศัตรูธรรมชาติ เช่น นก หนู มาทำลายต้นข้าว เมล็ดข้าว ผลผลิตเสียหาย ประกอบกับในช่วงเวลาดังกล่าว ลองกองมีราคาแพงกิโลกรัมละ 100 – 200 บาททางราชการโดยกรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอลับแล ได้เข้าไปอบรมเกษตรกรในเรื่องการทำสวนผลไม้ ลองกอง ลางสาดและพ่าเกษตรกรในหมู่บ้านไปดูงานการทำสวนผลไม้ผสมป่าและสวนเชิงเดี่ยวในพื้นที่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ทำให้เกษตรกรบางส่วนนำเอาต้นลองกองจากทางใต้เข้ามาปลูกในพื้นที่นาต่อมาเกษตรกรรายอื่นๆจึงลอกเลียนแบบตามๆกันมา

การทำสวนผสมป่าแบบวนเกษตรเป็นสวนเชิงเดี่ยวเดี่ยวลองกอง ผลจากผู้บริโภคมีความนิยมบริโภคลองกองมากกว่าลางสาด ทำให้ลองกองมีราคาสูงถึงกิโลกรัมละ 100- 120 บาทชาวสวนลองกองจึงมีความต้องการที่จะปลูกลองกองเพื่อที่จะได้เงินมากยิ่งขึ้น กรมส่งเสริมการเกษตรโดยสำนักงานเกษตรอำเภอท่าปลาอบรมและถ่ายทอดความรู้การทำสวนผลไม้ การขยายพันธุ์ไม้ผลและการเปลี่ยนยอด ต้นลางสาดเป็นลองกองพันธุ์ดี และนำเอาเกษตรกรบางส่วนไปศึกษาดูงานการทำสวนผลไม้รูปแบบต่างที่จังหวัดนครศรีธรรมราช และจันทบุรี ต่อมาเกษตรกรชาวสวนบ้านขุนห้วยจึงกลับมาเปลี่ยนยอดให้กับต้นลางสาดเป็นลองกอง พอลองกองที่เปลี่ยนยอดผ่านไปปีที่ 5 ลองกองเริ่มให้ผลผลิตออกสู่ตลาด ได้ราคาที่สูงชาวสวนจึงมีการเปลี่ยนยอดลองกองมากยิ่งขึ้น เมื่อผลผลิตลองกองออกสู่ตลาดเป็นจำนวนมากจึงทำให้ราคาลองกองตกต่ำลง เกษตรกรชาวสวนบางรายได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการทำสวนลองกองเป็นสวนเชิงเดี่ยวเพื่อให้ผลผลิตลองกองออกก่อนฤดู จึงมีการให้น้ำให้ปุ๋ย มีการดูแลรักษามากกว่าสวนผสมป่า